

Sygn. akt I C 494/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Kamilla Gos-Górska

Protokolant: Sabina Drewniak - Szczepiek

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2016 roku w Gliwicach

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł., (...) Spółki z o.o. w W.

przeciwko Szpitalowi Miejskiemu nr (...) w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej Szpitala Miejskiego nr (...) w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 45.580,78 zł (czterdzieści pięć tysięcy pięćset osiemdziesiąt złotych i 78/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

- za okres od dnia 14 listopada 2014 roku do dnia 30 sierpnia 2015 roku od kwoty 38.243,22 zł (trzydzieści osiem tysięcy dwieście czterdzieści trzy złote i 22/100);

- za okres od dnia 31 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty od kwoty 45.580,78 zł (czterdzieści pięć tysięcy pięćset osiemdziesiąt złotych i 78/100);

2. oddała powództwo (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w pozostałym zakresie;

3. oddała powództwo (...) Spółki Akcyjnej w Ł.;

4. zasądza od pozwanej na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 2.417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

5. zasądza od powódki (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz pozwanej kwotę 2.417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Kamilla Gos-Górska

Sygn. akt I C 494/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 listopada 2014 roku wniesionym do Sądu Rejonowego dla Łodzi

– W. w Ł., powódka (...) Spółka Akcyjna w Ł. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanego Szpitala Miejskiego Nr (...) z Przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G. kwoty 45.580,78 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powódka wskazała, że w dniu 13 grudnia 2013 roku zawarła

z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. umowę gwarancyjną, na mocy której powódka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do odzyskania przysługujących (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wierzytelności wobec pozwanej, która w ramach prowadzonej działalności, zakupiła produkty, udokumentowane fakturami VAT na łączną kwotę 42.260,59 zł. Jednocześnie, strony umowy postanowiły, że w przypadku braku spłaty zobowiązań przez pozwaną w określonym w umowie terminie, powódka uiszcza na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. równowartość jej wierzytelności, nabywając jednocześnie prawo dochodzenia pokrytych wierzytelności bezpośrednio od pozwanej. Pozwana została poinformowana o zawarciu umowy gwarancyjnej między stronami, o udzieleniu pełnomocnictwa powódce do dochodzenia wymagalnych roszczeń jej kontrahenta oraz o terminie, w którym należy spłacić zobowiązania na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., pod rygorem późniejszego obowiązku spłaty zobowiązań bezpośrednio na rzecz powódki. Pomimo prowadzonych przez powódkę działań windykacyjnych, pozwana nie spłaciła swoich zobowiązań, w konsekwencji czego w dniu 30 grudnia 2013 roku powódka uiszczała na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę odpowiadającą sumie jej wierzytelności, jednocześnie wzywając pozwaną do zapłaty równowartości dokonanej zapłaty wraz z odsetkami za opóźnienie, czego pozwana nie uczyniła. Na dochodzoną przez powódkę kwotę składają się: należność główna w wysokości 38.243,22 zł oraz odsetki wyliczone na dzień 13 listopada 2014 roku w kwocie 7.337,56 zł.

W dniu 10 grudnia 2014 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi

– Widzewa w Łodzi wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, orzekając w całości zgodnie z żądaniem pozwu.

W dniu 7 stycznia 2015 roku pozwany Szpital Miejski (...) z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej złożył sprzeciw od wydanego w sprawie nakazu zapłaty, wnosząc o przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Gliwicach, jako właściwego miejscowo do jej rozpoznania, a w dalszej kolejności o oddalenie powództwa

i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany w pierwszej kolejności zakwestionował kwotę dochodzonej wierzytelności podnosząc, że winna wynosić ona 38.243,22 zł, natomiast odsetki

w kwocie 7.337,56 zł zostały do niej doliczone w sposób naruszający zakaz anatocyzmu. Dalej wskazał, że zawarta między powódką a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością

w W. pozorna umowa gwarancyjna opiewała na kwotę 42.620,59 zł, a powódka nie wykazała, aby faktycznie kwotę tę, wraz z należnymi odsetkami, uiszczała na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Ponadto pozwana wskazała, że rzeczywistym celem zawartej między powódką a jej kontrahentem umowy gwarancyjnej

w zakresie obsługi wierzytelności, była faktyczna sukcesja praw wynikających z umowy zawartej przez pozwaną z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W., co pozostawało sprzeczne nie tylko z regulacjami wynikającymi z ustawy – Prawo zamówień publicznych, ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, ustawy o działalności leczniczej i przepisami Kodeksu cywilnego, ale także z ugruntowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego. W konsekwencji, zawarta umowa jest nieważna. W końcu pozwany podniósł, że podejmował z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. negocjacje oraz próby ugodowego załatwienia sporu, jednakże już po dniu 30 grudnia 2013 roku pozwany został poinformowany przez powódkę, że wierzytelność przysługująca poprzednio kontrahentowi pozwanej wygasła, a wszelkie należności należy kierować na rachunek powódki. Jednocześnie pozwany podniósł, że dokonał spłaty należności wymienionych w przedstawionym jej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. pełnomocnictwie.

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa

w Łodzi stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach jako właściwemu do jej rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W odpowiedzi na sprzeciw z dnia 22 lipca 2015 roku powódka, podtrzymując dotychczas wyrażone stanowisko w sprawie, wniosła o zawiadomienie w trybie art. 196 k.p.c. o toczącym się postępowaniu (...) Spółkę z

ograniczoną odpowiedzialnością w W. i wezwanie jej do wzięcia udziału w sprawie w charakterze powódki z uwagi na podniesiony przez pozwanego zarzut braku legitymacji procesowej czynnej powódki. Powódka wskazała, że w świetle obowiązujących przepisów miała możliwość skapitalizowania odsetek, czyniąc z nich należność kapitałową i dochodząc od nich odsetek od dnia wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie. Odnosząc się z kolei do zarzutów wywiedzionych wobec ważności umowy zawartej między powódką a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W., powódka wskazała, że cel tej umowy, sprowadzający się do podjęcia działań zmierzających do zaspokojenia wymagalnych roszczeń kontrahenta powódki, o charakterze gwarancyjnym, nie pozostawał sprzeczny z obowiązującymi przepisami prawa, a konsekwencją zawarcia umowy nie było przeniesienie wierzytelności kontrahenta na powódkę. Odnosząc się natomiast do skutku realizacji umowy gwarancyjnej powódka wskazała, że wraz ze spłatą dokonaną przez powódkę na rzecz kontrahenta, powstało nowe roszczenie przysługujące powódce względem pozwanego. Powódka podniosła, że niedopuszczalne jest, aby umowę gwarancyjną traktować jako jedną z czynności prawnych wymienionych w art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej, albowiem umowa ta nie miała na celu zmiany wierzyciela, ale jej skutkiem była taka zmiana. W końcu co do wysokości roszczenia powódka podniosła, że została ona wykazana za pomocą dokumentów przedstawionych wraz z pozwem.

Na rozprawie w dniu 13 sierpnia 2015 roku pełnomocnik pozwanej, podtrzymując dotychczas wyrażone stanowisko w sprawie, oświadczył, że nie wyraża zgody na wstąpienie po stronie powodowej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Nadto podniósł, że w dniu 9 stycznia 2015 roku Sąd Najwyższy wydał wyrok, w którym wskazał na bezwzględnie obowiązujący charakter art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej.

W orzeczeniu tym wyjaśniono, że celem przepisu jest zakaz jakiegokolwiek obrotu wierzytelnościami bez względu na nazwę nadaną umowie. Wskazał ponadto, że w sprawie prowadzonej przed tutejszym Sądem pod sygnaturą I Co 16/15, R. Spółka

z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wezwała pozwanego do próby ugodowej dotyczącej tej samej kwoty, której domaga się powódka w niniejszym postępowaniu.

Jednocześnie pełnomocnik pozwanej oświadczył, że terminy płatności wynikają z faktur VAT, a podane przez powódkę terminy wymagalności poszczególnych należności są z nimi zgodne, w konsekwencji czego ostatecznie nie kwestionuje ich.

Pełnomocnik powódki wskazał, że powołany wyrok nie posiada mocy zasady prawnej, a przepis art. 54 należy interpretować ściśle. Gdyby ustawodawstwa chciał nie tylko ująć cel umowy, ale i jej skutek, to uczyniłby to. W niniejszej sprawie zawarcie umowy nie miało na celu zmiany wierzyciela. Jednocześnie oświadczył, iż pozwana nadal nie uregulowała swoich zobowiązań.

Na rozprawie w dniu 13 sierpnia 2015 roku Sąd zarządził sprawdzenie wartości przedmiotu sporu w niniejszej sprawie, ustalając ją na kwotę 45.581 zł. Jednocześnie, Sąd postanowił o zawiadomieniu w trybie art. 196 k.p.c. o toczącym się postępowaniu (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

W piśmie procesowym z dnia 31 sierpnia 2015 roku, sprecyzowanym na rozprawie w dniu 28 października 2015 roku, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oświadczyła, iż wstępuje do sprawy w charakterze drugiej powódki z żądaniem jak zgłoszone przez (...) S.A. - wnosząc o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kwoty 45.580,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 14 listopada 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

Na rozprawie w dniu 28 października 2015 roku pełnomocnik pozwanej oświadczył, iż nie wyraża zgody na wstąpienie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w W. w miejsce (...) Spółki Akcyjnej w Ł.. Podniósł także, że skoro (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oświadcza, że wnosi całkowicie jak w piśmie (...) Spółki Akcyjnej w Ł., to z przedstawionych w pozwie okoliczności i twierdzeń wynika, że (...) Spółka Akcyjna w Ł. w dniu 30 grudnia 2014 roku w całości uregulowała już żądanie dochodzone aktualnie przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Wobec powyższego, pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa w stosunku do obu powódek i o zasądzenie kosztów procesu na rzecz

pozwanego od każdej z nich. Wskazał także, że dochodzona kwota główna żądania, a to 38.243,22 zł uwzględnia już zgłaszany wcześniej przez pozwaną zarzut częściowego spełnienia świadczenia. Pełnomocnik powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oświadczył, iż nie wstępuje w miejsce dotychczasowej powódki, a obok niej; żądanie nie ma charakteru solidarnego z żądaniem powódki (...) Spółki Akcyjnej w Ł., a konkurencyjny. Wniósł także o zasądzenie kwot wynikających z faktur przedstawionych wraz z pozwem, żądanie swoje uzasadniając stosunkiem umownym między stronami. Wyjaśnił, że różnica w dochodzonej kwocie pomiędzy żądaniem aktualnie zgłaszanym a zgłoszonym w zawezwaniu do próby ugodowej, wynika wyłącznie z innej daty kapitalizacji odsetek. Jednocześnie, wobec zarzutu zgłoszonego przez pozwaną zakwestionował, aby wykonanie umowy gwarancyjnej jako nieważnej mogło doprowadzić do wygaśnięcia stosunku pozwanej z powódką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. – w takich okolicznościach nie dochodzi do umorzenia zobowiązania, a wyraz temu dał również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 roku w sprawie II CSK 9/14.

Na rozprawie w dniu 5 stycznia 2016 roku pełnomocnik pozwanej oświadczył, iż z mocy art. 69 w zw. z art. 75 pkt 2 ustawy o działalności leczniczej, doszło do przekształcenia dotychczasowego pozwanego w Szpital Miejski Nr (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w G.. Jednocześnie wskazał, że z mocy prawa Szpital Miejski numer 4 w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki, tj. nastąpiła pełna sukcesja, względem Szpitala Nr (...) z Przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G.. Jednocześnie pełnomocnik wskazał, że aktualnie spór sprowadza się jedynie do tego, względem którego podmiotu pozwana jest zobowiązana. Ostatecznie wniósł o nieobciążanie pozwanej kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na to, że do chwili przekształcenia w spółkę prawa handlowego szpital miał charakter samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej i nie prowadził działalności gospodarczej. Pełnomocnik powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wskazał, że z orzecznictwa Sądów wynika, że umowa zawarta pomiędzy powódkami jest nieważna, a tym samym nieważna jest również czynność zapłaty pomiędzy nimi i jako taka nie mogła prowadzić do skutecznego umorzenia zobowiązania pozwanej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od dnia 11 czerwca 2013 roku do dnia 24 października 2013 roku Szpital Miejski Nr (...) z Przychodnią Samodzielną Publiczną Zakład Opieki Zdrowotnej w G.

– poprzednik prawny Szpitala Miejskiego Nr (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., dokonywał zakupu towarów u R. Spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością w W., wykorzystywanych w ramach prowadzonej przez kupującego działalności leczniczej. Sprzedaż była dokumentowana wystawianymi przez (...) sp. z o.o. fakturami VAT. Łączna suma należności z tytułu zakupionych przez poprzednika prawnego Szpitala Miejskiego numer 4 w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. towarów wynosiła pierwotnie 42.620,59 zł.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowody: faktury VAT (k. 28 – 50)/

Sprzedaż następowała w oparciu o umowy zawarte między stronami umowy w ramach zamówienia publicznego – w trybie przetargu nieograniczonego.

/dowody: umowy wraz z aneksem (k. 114 – 116, 120, 121 – 125, 130 -), oferty (k. 117 – 119, 126 – 129), pisma (k. 131 – 133)/

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. podejmowała samodzielne próby zaspokojenia swoich wymagalnych wierzytelności przysługujących jej wobec Szpitala Miejskiego Nr (...) z Przychodnią Samodzielną Publiczną Zakład Opieki Zdrowotnej w G., który zwracał się o prolongatę terminu płatności należności.

/dowody: pismo pozwanej z dnia 20 grudnia 2013 roku (k. 97), pismo powódki z dnia 8 stycznia 2013 roku wraz z potwierdzeniem doręczenia (k. 106, 104)/

Wobec nieuregulowania przez poprzednika prawnego Szpitala Miejskiego Nr (...)

w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. należności wynikających z wystawionych faktur VAT, w dniu 13 grudnia 2013 roku między R. Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (zwaną w umowie Kontrahentem) a (...) Spółką Akcyjną w Ł. (zwaną w umowie Spółką) doszło do zawarcia umowy, na mocy której Spółka zobowiązała się do przeprowadzenia w imieniu Kontrahenta wszelkich czynności prawnych i faktycznych mających na celu odzyskanie wierzytelności wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie przysługującymi Kontrahentowi w stosunku do Dłużnika, tj. Szpitala Miejskiego Nr (...) z Przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G..

W § 1 ust. 2 umowy strony zawarły tzw. Gwarancję Wpłaty, polegającą na zapewnieniu Spółki, że na skutek podjętych przez nią działań, Dłużnik zapłaci swoje zobowiązania wobec Kontrahenta w ustalonym w umowie terminie.

W § 6 umowa przewidywała, że jeżeli w ustalonym terminie restrukturyzacja wierzytelności nie doprowadzi do spłaty w całości lub w części zobowiązań Dłużnika, wówczas za niedopełnienie obowiązku terminowego spełnienia zobowiązania przez Dłużnika odpowiada Spółka, zgodnie z § 7 umowy. Zapis ten stanowił, że Spółka odpowiada wobec Kontrahenta do wysokości zobowiązań dłużnika i zwolni się w całości od obowiązku naprawienia szkody Kontrahenta, jaką poniósł on w związku z brakiem zapłaty przez Dłużnika w uzgodnionym terminie, poprzez zapłatę równowartości zobowiązań Dłużnika na dzień płatności Spółki, co wyczerpie w całości roszczenia Kontrahenta w stosunku do Spółki.

W § 8 umowy strony przewidziały, że po dokonaniu zapłaty, na podstawie umowy i przepisów prawa cywilnego, (...) Spółka Akcyjna w Ł. uzyska roszczenie wobec Dłużnika.

Na dzień zawarcia umowy, wymagalna wierzytelność (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przysługująca jej wobec Szpitala Miejskiego Nr (...) z Przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G. wynosiła 42.537,52 zł.

/dowody: umowa gwarancyjna wraz z załącznikami stanowiącymi jej integralne części (k. 11 – 27, 51 – 59), zestawienie (k. 163)/

(...) Spółka Akcyjna w Ł. podjęła czynności zmierzające do zaspokojenia wymagalnych wierzytelności (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., które nie doprowadziły do spłaty zobowiązań przez Szpital Miejski Nr (...) z Przychodnią Samodzielną Publiczną Zakład Opieki Zdrowotnej w G..

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: pismo powódki z dnia 21 maja 2014 roku (k. 109)/

W dniu 30 grudnia 2013 roku (...) Spółka Akcyjna w Ł., w wykonaniu postanowień umowy gwarancyjnej, dokonała przelewu na kwotę 677.508,30 zł, w tym tytułem wierzytelności wobec Szpitala Miejskiego Nr (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. (Szpitala Miejskiego Nr (...) z Przychodnią Samodzielną Publiczną Zakład Opieki Zdrowotnej w G.) kwoty 45.391,31 zł. O dokonaniu spłaty (...) Spółka Akcyjna w Ł. zawiadomiła Szpital Miejski (...) z Przychodnią Samodzielną Publiczną Zakład Opieki Zdrowotnej w G., jednocześnie wzywając do zapłaty należności w kwocie odpowiadającej kwocie uregulowanej na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Poprzednik prawny Szpitala Miejskiego (...) w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. nie dokonał spłaty obciążającego go zobowiązania, kwestionując możliwość dochodzenia spłaty tych należności przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł. jako niezgodną z obowiązującymi przepisami, uniemożliwiający dokonanie zmiany wierzyciela w stosunku zobowiązaniowym z zakładem leczniczym.

/dowody: informacja o spłacie (k. 60), potwierdzenie wpłaty (k. 61), pismo powódki z dnia 30 grudnia 2013 roku (k. 62), pismo pozwanej z dnia 3 stycznia 2014 roku (k. 98 – 99), pismo powódki z dnia 14 lutego 2014 roku (k. 100 – 102), pismo pozwanej z dnia 29 stycznia 2014 roku wraz z potwierdzeniami doręczenia (k. 103, 105), pismo powódki z dnia 4 lutego 2014 roku (k. 107), pismo pozwanej z dnia 8 grudnia 2014 roku (k. 108)/

Pismem z dnia 14 października 2014 roku (...) Spółka Akcyjna w Ł. wezwała Szpital Miejski (...) z Przychodnią Samodzielną Publiczną Zakład Opieki Zdrowotnej

w G. do zapłaty kwoty 38.243,22 zł oraz należnych odsetek z tytułu zobowiązań z umowy gwarancyjnej zawartej między nią a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

/dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 14 października 2014 roku wraz z dowodem nadania (k. 63 – 65)/

Na dzień 13 listopada 2014 roku zadłużenie obciążające Szpital Miejski (...) w (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wynosiło 45.580,78 zł, na którą składały się kwota 38.243,22 zł tytułem należności głównej oraz kwota 7.337,56 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych, wyliczonych za okres od daty wymagalności poszczególnych roszczeń udokumentowanych fakturami VAT, do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu w niniejszej sprawie (13 listopada 2014 roku).

/okoliczność ostatecznie bezsporna, a nadto dowód: saldo należności (k. 7)/

Niezależnie od powyższego, w dniu 6 lutego 2015 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Gliwicach z wnioskiem o zawezwanie Szpitala Miejskiego (...) z Przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej do próby ugodowej co do kwoty 46.464,05 zł (w tym 38.243,22 zł tytułem należności głównej). Roszczenie obejmowało należności wynikające z faktur VAT, co do których (...) Spółka Akcyjna w Ł. prowadziła czynności windykacyjne.

Przeciwnik Szpital Miejski Nr (...) z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w G. nie wyraził zgody na zawarcie ugody sądowej na wskazaną w zawezwaniu kwotę, wskazując na fakt toczącego się postępowania cywilnego obejmującego te należności. Do zawarcia ugody nie doszło.

/dowody: dokumenty znajdujące się w aktach sprawy o sygn. I Co 16/15 – wniosek o zawezwanie do próby ugodowej (k. 2 – 44 akt), odpowiedź na wniosek (k. 71 – 86 akt), protokół (k. 90 akt)/

Powyższy stan faktyczny został ustalony częściowo jako bezsporny, natomiast w pozostałym zakresie – w oparciu o wymienione wyżej dowody z dokumentów, których treść i autentyczność nie były kwestionowane przez żadną ze stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników, a co do których Sąd także nie znalazł podstaw, by odmówić im wiarygodności.

Na rozprawie w dniu 5 stycznia 2016 roku Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z orzeczeń przedstawionych przez powódkę i znajdujących się na kartach 174 – 266 akt, albowiem Sąd nie był związany tymi orzeczeniami, stanowiącymi wyraz stanowiska zajętego w innych sprawach.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie zostało pierwotnie wytoczone przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł., która na skutek podniesionego przez pozwaną Szpital Miejski Nr (...) w (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w G. zarzutu braku legitymacji czynnej, wniosła o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie, w trybie art. 196 k.p.c., (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Jedynie tytułem wyjaśnienia należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 196 § 1 k.p.c., jeżeli okaże się, że powództwo zostało wniesione nie przez osobę, która powinna występować w sprawie w charakterze powoda, sąd na wniosek powoda zawiadomi o toczącym się procesie osobę przez niego wskazaną. Osoba ta może w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia wstąpić do sprawy w charakterze powoda.

W niniejszej sprawie powódka (...) Spółka Akcyjna w Ł. wystąpiła z wnioskiem o zawiadomienie o toczącym się procesie (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W., która w ustawowym, dwutygodniowym terminie złożyła oświadczenie o wstąpieniu do sprawy w charakterze powódki. Wymaga zaznaczenia, że wobec braku zgody pozwanej na wstąpienie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w G. w miejsce strony powodowej, ale i wobec braku takiego wniosku ze strony powodowej, w niniejszej sprawie po stronie powodowej występowały dwa podmioty. Tym samym, doszło do powstania szczególnego rodzaju współuczestnictwa w sporze, tzw. współuczestnictwa konkurencyjnego, którego istnienie na gruncie procesu cywilnego nie budzi wątpliwości (tak: Żyźnowski T. [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, wyd. WPK 2012). Należy przy tym zaznaczyć, że zgoda strony przeciwnej wymagana jest jedynie w sytuacji, w której podmiot zawiadomiony o toczącym się postępowaniu miałby wstąpić w miejsce strony powodowej, która wówczas zostałaby zwolniona od udziału w sprawie, ale nie w sytuacji, w której dochodzi jedynie do poszerzenia grupy podmiotów po stronie powodowej.

Wobec wstąpienia do sprawy w charakterze powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i wobec zajętego stanowiska, roszczenie opisane w pozwie złożonym w niniejszej sprawie przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł., było dochodzone także przez podmiot wstępujący.

Powódki domagały się zasądzenia na ich rzecz kwoty stanowiącej wymagalne zobowiązania pozwanej, wynikające z zawartych między poprzednikiem prawnym pozwanej a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. umów sprzedaży, na podstawie których poprzednik prawny pozwanej nabywał towary wykorzystywane przez nią w prowadzonej działalności leczniczej. Ostatecznie niesporna okazała się suma zadłużenia obciążającego pozwaną, natomiast spór dotyczył legitymacji czynnej powódki (...) Spółki Akcyjnej w Ł. do występowania w niniejszym procesie.

Mając na uwadze, iż od merytorycznej oceny powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł. uzależniona była ocena zasadności żądania zgłoszonego później przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, niniejsze rozważania Sąd rozpocznie od analizy powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł..

Powództwo to należało oddalić jako bezzasadne.

Powódka (...) Spółka Akcyjna w Ł. wywodziła swoją legitymację czynną do występowania w niniejszym procesie z zawartej z powódką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. umowy gwarancyjnej, na podstawie której (...) Spółka Akcyjna w Ł. zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zaspokojenia wymagalnych roszczeń drugiej z powódek. Warunki zawartej między nimi umowy przewidywały, że w przypadku braku spłaty należności przez pozwaną w ustalonym między powódkami terminie, spłaty tej należności na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w W. dokona (...) Spółka Akcyjna w Ł., która do kwoty spłaconej należności uzyska roszczenie o jej zwrot wobec pozwanej. Pozwana, kwestionując legitymację czynną powódki podnosiła, że zawarta między powódkami umowa gwarancyjna miała charakter umowy, na mocy której miało dojść do zmiany wierzyciela pozwanej, co zważając na formę działalności pozwanej, będącej w dacie powstania zobowiązania i zawarcia umowy gwarancyjnej, samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej, było niedopuszczalne z mocy przepisów ustawy o działalności leczniczej.

Nie ulegało wątpliwości, że w dacie powstania zobowiązania pozwanej oraz zawarcia umowy gwarancyjnej między powódkami w dniu 13 grudnia 2013 roku, pozwana posiadała status samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, podlegającego reżimowi ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015, poz. 618 – j.t.).

Zgodnie z treścią art. 54 ust. 1 ustawy, samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej gospodaruje samodzielnie przekazanymi w nieodpłatne użytkowanie nieruchomościami

i majątkiem Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz majątkiem własnym (otrzymanym lub zakupionym). Stosownie do ustępu 5 wskazanego przepisu, czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący. Podmiot tworzący wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika

samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. W końcu, ustęp 6 przepisu wskazuje wprost, że czynność prawna dokonana z naruszeniem m. in. ust. 5 jest nieważna.

W oparciu o powyższe przepisy, Sąd uznał, że umowa gwarancyjna powódek, zawarta między nimi bez uprzedniej zgody wyrażonej przez organ założycielski poprzednika prawnego pozwanej, w istocie pozostawała sprzeczna z obowiązującym przepisem art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej, albowiem prowadziła do zmiany wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, co było niedopuszczalne z punktu widzenia wskazanego przepisu i skutkuje właśnie nieważnością tej czynności. Należy wskazać, że zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, kategoria „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej”, wyrażona

w powyższym przepisie, jest formułą przyjętą przez ustawodawcę jedynie na użytek ustawy o działalności leczniczej, a jej intencją jest objęcie wielu przypadków zmiany wierzyciela. Nie można zakładać, że chodzi tu o jakiś wyczerpujący katalog takich czynności prawnych, ograniczony jedynie do przelewu wierzytelności (w różnych jego wariantach), instytucji zbliżonych do przelewu lub nawiązujących do konstrukcji przelewu. Zamierzeniem ustawodawcy nie było na pewno budowanie zamkniętego katalogu czynności wspomnianych w tym przepisie przy założeniu, że obejmuje on jedynie takie czynności prawne, w którym zmiana podmiotu uprawnionego stanowiłaby niezbędny element konstrukcyjny danej czynności (np. cesja wierzytelności, indos wekslowy, faktoring, forfaiting). Chodziło raczej o ogólne wskazanie na takie czynności prawne z punktu widzenia ich jurydycznego celu, przewidywanego przez strony czynności, niezależnie od samych etapów jego osiągnięcia. Nie ma tu zatem znaczenia sama dogmatycznie – prawna konstrukcja tych czynności i typowa dla nich funkcja prawna

– ustawodawca zmierzał bowiem na pewno do wyeliminowania takiej sytuacji, w której wyniku dokonania określonej czynności prawnej (niekoniecznie tylko między wierzycielem zakładu opieki zdrowotnej i osobą trzecią) pojawi się nowy wierzyciel zakładu, dochodzący należności wynikającej z pierwotnie zawartej umowy (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia

2015 roku, V CSK 111/14, LEX nr 1622337, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2015 roku, I CSK 110/14, LEX nr 1646027; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia

2015 roku, II CSK 546/14, LEX nr 1745793; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 maja 2015 roku, I ACa 315/15, LEX nr 1712687). Zatem dokonanie każdej czynności, która może doprowadzić do przejścia wierzytelności przysługującej wobec samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej na inny podmiot musi być poprzedzona zgodą podmiotu, który taki zakład założył (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2015 roku, V CSK 400/14, LEX nr 1801530). Przy tym istotne jest także to, że ostatecznie rolą Sądu pozostaje ocena tego, czy określona czynność prawna, niezależnie od jej prawnej konstrukcji i zasadniczej funkcji, ma

w istocie na celu zmianę wierzyciela w rozumieniu przepisu art. 54 ust.5 ustawy o działalności leczniczej.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni zgadza się z zaprezentowaną powyżej linią orzecniczą. W oparciu o analizę treści umowy zawartej między powódkami, Sąd uznał, że przewidywanym i założonym celem stron było faktyczne zaspokojenie wierzytelności przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł. i umożliwienie jej dochodzenia zwrotu pokrytych należności bezpośrednio do pozwanej. Stanowisko to Sąd zajął, pomimo postanowień umowy dotyczących podjęcia przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł. działań zmierzających do zaspokojenia przez pozwaną wymagalnych wierzytelności (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

W przekonaniu Sądu, gdyby zasadniczym celem umowy zawartej między powódkami była jedynie restrukturyzacja wierzytelności (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i doprowadzenie do zaspokojenia jej wierzytelności przez pozwaną, strony nie miałyby potrzeby wyznaczenia końcowego (przy tym bardzo bliskiego) terminu, do którego miała nastąpić zapłata należności przez pozwaną ani obciążania (...) Spółki Akcyjnej w Ł. obowiązkiem spłaty tego zobowiązania na wypadek nieściągnięcia należności bezpośrednio od pozwanej. Tym samym, skoro strony powyższe zastrzeżenia uczyniły, to Sąd uznał, że celem tej umowy była zmiana wierzyciela pozwanej. W niniejszej sprawie żadna z powódek nie wystąpiła do organu założycielskiego poprzednika prawnego pozwanej o wyrażenie zgody na zmianę jej wierzyciela, a tym samym zawarta między powódkami umowa, w wykonaniu której doszło do zmiany wierzyciela pozwanej, była nieważna z mocy przepisu art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej.

W konsekwencji, z nieważnością umowy wiąże się również obowiązek zwrotu wzajemnych świadczeń w oparciu o przepis art. 410 k.c. Skoro zatem (...) Spółka Akcyjna w Ł. przekazała na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. środki pieniężne w kwocie odpowiadającej zobowiązaniu pozwanej, przy czym dokonała tego w oparciu o nieważną czynność prawną, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. winna te środki zwrócić. Nie można zatem przyjąć, iż wierzytelność (...) sp. z o.o. została spełniona.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, wobec braku legitymacji czynnej powódki (...) Spółki Akcyjnej w Ł. do dochodzenia od pozwanej należności stanowiącej równowartość pokrytego przez nią zadłużenia pozwanej, jej powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne (pkt 3 sentencji wyroku).

O kosztach procesu toczącego się między powódką (...) Spółką Akcyjną w Ł. a pozwaną Szpitalem Miejskim (...)w (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w G. (pkt 5 sentencji wyroku), orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. W zakresie tego powództwa, pozwana wygrała spór w całości, a zatem należał się jej zwrot poniesionych kosztów procesu w łącznej kwocie 2.417 zł, na które składały się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem w kwocie 2.400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w kwocie 17 zł.

Natomiast zasadniczo na uwzględnienie zasługiwało powództwo wytoczone przez powódkę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Zarówno materialnoprawna podstawa żądania powódki, ani też jego wysokość nie stanowiły okoliczności spornych, dlatego jedynie krótko należy wskazać, że wynikała ona z obowiązku pozwanej do zapłaty na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w wykonaniu zawartej między stronami umowy sprzedaży, znajdującej swoje źródło w treści art. 535 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Ostatecznie wysokość żądania powódki nie była sporna. Kwota główna zaległości wynikająca z braku zapłaty za dostarczony towar to kwota 38.243,22 zł. Zastrzeżenie strony pozwanej dotyczące naruszenia zakazu anatocyzmu było nieuzasadnione. Art. 482 § 1 kodeksu cywilnego przewiduje, że od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Zgłoszone żądanie zasady tej nie narusza, albowiem powódka dokonała kapitalizacji odsetek na dzień 13 listopada 2014 r. i żądała dalszych odsetek od dnia 14 listopada 2014 r. (data wniesienia pozwu). Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. całą nieuregulowaną dotychczas przez pozwaną kwotę 45.580,78 zł, na którą składała się należność główna w kwocie 38.243,22 zł oraz suma skapitalizowanych odsetek za opóźnienie, wyliczonych za okres od daty wymagalności należności z poszczególnych faktur VAT do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu w niniejszej sprawie, w kwocie 7.337,56 zł.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł z mocy przepisu art. 481 § 1 i 2 k.c., co do zasady uznając je za należne. Wyjaśnienia jednak wymaga, że w ocenie Sądu powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. mogła domagać się odsetek ustawowych od kwoty skapitalizowanych odsetek od dnia następnego po dniu złożenia przez nią oświadczenia o przystąpieniu do niniejszej sprawy po stronie powodowej. Zasadzenie tych odsetek za okres wcześniejszy, tj. przed przystąpieniem jej do sprawy, naruszyłoby w ocenie Sądu przywołany zakaz anatocyzmu. Wobec wyraźnego zastrzeżenia, że odsetki od skapitalizowanych odsetek należne są od chwili wytoczenia o nie powództwa, Sąd uznał, że wobec przystąpienia drugiego z powodów do sprawy 31 sierpnia 2015 r. od tej też daty uprawniony był do naliczania odsetek za opóźnienie od kwoty skapitalizowanych odsetek. Sam fakt wytoczenia powództwa przez innego z powodów, nie może prowadzić do zmiany powyższej oceny. W konsekwencji, Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty należności głównej (38.243,22 zł) za okres od dnia wniesienia pozwu (14 listopada 2014 roku) do dnia poprzedzającego przystąpienie powódki do sprawy (30 sierpnia 2015 roku), natomiast

od całej należności (38.243,22 zł należności głównej oraz 7.337,56 zł skapitalizowanych odsetek), za okres od daty przystąpienia powódki do sprawy (31 sierpnia 2015 roku) do dnia zapłaty, oddalając powództwo co do roszczenia odsetkowego w pozostałym zakresie (pkt 1 i 2 sentencji wyroku).

O kosztach procesu pomiędzy powódką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. a pozwaną Szpitalem Miejskim (...) w G. Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w G. (pkt 4 sentencji wyroku), orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Na poniesione przez powódkę koszty procesu, w łącznej kwocie 2.417 zł, złożyły się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwocie 2.400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w kwocie 17 zł.

SSR Kamilla Gos – Górska